

2. SONDAJ REALIZAT LA NIVELUL STRUCTURILOR DE ORDINE PUBLICĂ: probleme întâlnite și strategii de consolidare a autorității

- SINTEZĂ -

2.1 PRECIZĂRI METODOLOGICE

Studiul a avut ca obiectiv general identificarea cauzelor care favorizează sau determină scăderea autorității personalului din **structurile de ordine și siguranță publică**, precum și a elementelor care pot conduce la întărirea acesteia.

A. Metode și tehnici de cercetare utilizate

Etapa de documentare prealabilă s-a realizat atât prin analiza literaturii de specialitate, a arhivelor și rapoartelor unor cercetări anterioare și documentelor statistice, cât și printr-o documentare de teren, prin observații, discuții cu personalul M.A.I. realizate de către o echipă de psihologi din cadrul Centrului de Psihosociologie al M.A.I.

Chestionarele utilizate pentru realizarea sondajului de opinie au fost special concepute pentru acest studiu și au avut la bază informațiile obținute în urma documentării mai sus menționate la secțiile de poliție și unitățile de jandarmi din municipiul București. Chestionarele pentru fiecare categorie de respondenți au cuprins întrebări cu variante preformulate de răspuns, întrebări deschise și semi-deschise, scale de opinie.

B. Populația statistică și descrierea eșantionului

Populația de referință a studiului a fost reprezentată de personalul care își desfășoară activitatea în **structurile de ordine și siguranță publică** (*poliție, poliție de frontieră, jandarmerie*) din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, datele referitoare la aceste persoane fiind solicitate de către Centrul de Psihosociologie Direcției Generale Management Resurse Umane.

Pentru a diminua efectele pe care o rată ridicată a non-răspunsurilor le-ar putea avea asupra validității datelor recoltate (determinată de refuzul de a participa la sondaj ori de indisponibilitatea celor incluși în eșantion datorată concediilor, misiunilor etc.), au fost realizate două eșantioane, unul principal (eșantionul A) și unul de rezervă (eșantionul B), operatorii de teren utilizându-le conform instrucțiunilor transmise.

Volumul **eșantionului** este de 1277 respondenți, eșantion reprezentativ la nivelul angajaților din **structurile de ordine și siguranță publică**, cu o eroare de eșantionare de 2,7%, la un nivel de încredere de 95%. Repartizarea respondenților în funcție de armă este următoarea:

Tabelul nr.1 – Categoria de personal

ARMA	Frecvențe	Procente
Poliție	700	54,81
Poliție de frontieră	191	14,96
Jandarmerie	386	30,23
TOTAL	1277	100,0

2.2 CONCLUZIILE SONDAJULUI

De o manieră generală, studiul întreprins de către Centru de Psihosociologie a relevat faptul că instaurarea și menținerea unui mediu instituțional caracterizat prin autoritatea, competența și probitatea profesionale ale reprezentanților săi constituie o aspirație puternică și legitimă a tuturor celor consultați cu această ocazie, fie ei polițiști, polițiști de frontieră ori jandarmi. Covârșitoarea majoritate a celor consultați consideră aceste principii ca fiind condiții esențiale atât pentru *sporirea eficacității de ansamblu a propriei activități*, cât pentru *îmbunătățirea adresabilității, utilității și operativității serviciilor publice furnizate* de instituțiile/structurile MAI în care își desfășoară activitatea.

Din perspectiva scopului și a obiectivelor sale specifice, vizând identificarea cauzală a factorilor ce afectează actualmente autoritatea reprezentanților structurilor de origine și siguranță publică, dar și delimitarea unor niveluri de intervenție care să permită atât eliminarea, diminuarea ori prevenirea disfuncționalităților constatate, cât și valorificarea oportunităților ce inevitabil s-au prefigurat, rezultatele studiului ne permit sintetizarea următoarelor concluzii:

1. Diminuarea autorității personalului ministerului, percepută îndeosebi la nivelul Poliției și Poliției de frontieră de către unul din trei angajați (34%) ca atingând actualmente un nivel critic, a produs și continuă să conducă inevitabil la efecte dificil nu atât de cuantificat, cât de controlat pe termen mediu și lung.

Cel mai semnificativ dintre acestea pare a se manifesta, remarcă cei chestionați, prin *atenuarea constantă a creditului* acordat instituției și reprezentanților acesteia de către diversele categorii de beneficiari ai serviciilor publice furnizate (cetățeni, societatea civilă, organizațiile publice partenere), aspect tradus într-o *criză de legitimitate*, tot mai evidentă nu doar în discursul public, dar și în imaginea de sine a angajaților.

2. Discutând despre factorii determinanți ori cauzele percepute ca având o contribuție semnificativă în direcția menționată la pct.1), rezultatele studiului ne permit să subliniem că acestea sunt legate nemijlocit de modalitățile specifice în care angajații chestionați își percep *situația (profesională) actuală* ori evaluează, pe ansamblu, *realitățile instituționale ori psiho-sociale* ce le sunt direct ori indirect accesibile la nivel individual.

2.1 Prima cauză evidențiată este circumscrisă **cadrlui normativ specific și incident activității desfășurate**.

Necorespunzător pentru asigurarea și menținerea ordinii și siguranței publice, total neadecvat situației actuale și stării infraționale, cu caracter „stufos”, nearmonizat, contradictoriu, într-o continuă modificare, elementele componente ale acestuia reprezintă un motiv de nemulțumire pentru majoritatea celor chestionați.

Elaborarea sau transmiterea cu întârziere a ordinelor, metodologiilor și procedurilor de lucru, a dispozițiilor ori a modificărilor normelor de organizare internă este în măsură, în opinia celor chestionați, să contribuie decisiv la absența cadrului legal apt să-l protejeze eficient pe polițistul aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu. De o manieră specifică, desființarea măsurii închisorii contravenționale din cadrul Legii nr.61/ 1991 și înlocuirea sa cu munca în folosul comunității, conduce la situații greu de controlat, urmărirea producerii efectului pedepsei constituind atributul autorităților publice locale (cel mai adesea dezinteresate).

Diminuarea autorității organelor de poliție și degradarea continuă a climatului de siguranță publică sunt doar efectele cele mai vizibile ale problemei abordate. Cei chestionați evocă tot mai insistent și teama de a nu mai putea stăpâni situația operativă, datorită dinamicii fără precedent a actelor normative care le reglementează activitatea ori situațiilor în care apar conflicte între legi ori articole care nu pot fi puse în aplicare, neexistând metodologii clare în acest sens.

Consecințele previzionate de polițiști sunt neaplicarea măsurilor legale pentru unele contravenții, erori în aplicarea corectă a legii, nerealizarea utilității sociale a măsurilor adoptate, creșterea infraționalității și, problematic, stagnarea pe linia profesionalizării structurilor polițienești, accentuând actuala tendință de neasumare a riscurilor de natură profesională.

Principalele acte normative care favorizează scăderea autorității angajaților sunt reprezentate de Codul Penal, Codul de Procedură Penală, Legea 61/1991, pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, Legea 360/2002, privind statutul polițistului și Legea 17/1996, privind uzul de armă

2.2 Din perspectiva ponderilor cu care este prezentă în relatările subiecților studiului, cea de a doua cauză pare a fi reprezentată de **mediatizarea activității instituției** care, pe lângă indiscutabilele valențe pozitive, este percepută ca determinând și efecte disfuncționale, datorate

goanei după senzațional și concentrării doar pe aspectele negative ale activității. Consecința directă este sporirea neîncrederii în instituțiile statului și a reticenței cetățenilor față de angajați.

2.3 Pe locul al treilea sunt indicate drept cauze **insuficiența fondurilor și a dotărilor necesare pentru desfășurarea optimă a activităților specifice**, respectiv dificultățile, extrem de actuale, determinate de **salarizarea personalului**, de maniera în care sunt asigurate drepturile financiare ale acestuia.

2.4 Alte cauze semnificative ale scăderii autorității personalului în rândul populației sunt: **intervenția factorului politic în funcționarea instituției, corupția** manifestată la diferite niveluri instituționale, dar și **criza economico-financiară** care îngreunează buna desfășurare a activității lucrătorilor din cadrul structurilor de ordine și siguranță publică.

3. Pentru completarea imaginii de ansamblu a problematicii aferente diminuării autorității reprezentanților instituției noastre se cuvin a fi evidențiate și următoarele configurații ale opiniilor exprimate de către cei chestionați:

3.1 Peste două treimi dintre respondenți (**65%** - jandarmi, **67%** - polițiști de frontieră și **80%** - polițiști) consideră că deciziile procurorilor/judecătorilor privind cercetarea în stare de libertate, respectiv neînceperea urmăririi penale conduc în **mare și foarte mare măsură la pierderea credibilității** personalului M.A.I. în fața cetățenilor.

3.2 Lipsa unor măsuri ferme de combatere a neplății amenzilor constituie, în opinia respondenților, o altă cauză a scăderii autorității personalului M.A.I. în rândul societății civile: **90% - polițiști, 59,1% - polițiști de frontieră, 66% - jandarmi**.

3.3 Obținerea de derogări pentru ocuparea unei funcții în structurile de ordine publică și influența ei asupra autorității personalului M.A.I., prin lipsa aptitudinilor și abilităților necesare pentru desfășurarea activităților operative, constituie o problemă semnificativă la nivelul eșantionului supus analizei (Poliție: **38,1%**, Poliție de frontieră: **33,7%** și Jandarmerie: **20,8%**).

3.4 Peste două treimi dintre respondenți consideră că în prezent Ministerul Administrației și Internelor se confruntă cu un deficit acut de personal, acesta influențându-le atât buna desfășurare a activității, cât și autoritatea, prin întârzierea soluționării problemelor semnalate de către cetățeni.

2.3 Recomandări

În urma analizei datelor s-au identificat o serie de **măsuri/soluții care ar putea să contribuie la întărirea autorității personalului M.A.I.**, dar și la îmbunătățirea performanțelor în muncă și a imaginii instituției în rândul societății civile.

Principalele măsuri pot viza:

1. *Modificarea și completarea legislației în vigoare*: ținerea unor evidențe și urmărirea persoanelor condamnate la muncă în folosul comunității; reintroducerea închisorii contravenționale pentru ca sancțiunile aplicate să producă efecte, atât pentru buget cât și pentru contravenient; dotarea tuturor echipajelor de ordine publică cu camere video omologate pentru eliminarea martorilor subiectivi în cazul în care contravenientul refuză să ia la cunoștință despre procesul verbal întocmit; simplificarea procedurilor de utilizare a armamentului din dotare în cazurile în care este imperios necesară folosirea acestuia;

2. *Elaborarea unor strategii de îmbunătățire a imaginii M.A.I.* printr-o colaborare mai strânsă cu mijloacele de comunicare în masă, prin realizarea unor campanii de informare a populației cu privire la rolul personalului ministerului în soluționarea cazurilor, prin instruirea anti-infracțională a cetățenilor pentru scăderea riscului de victimizare a acestora;

3. *O colaborare mai bună între personalul M.A.I. și cel al Ministerului Justiției* în instrumentarea cazurilor, tratarea cu profesionalism a tuturor spețelor indiferent de gravitatea lor (*ultraj, lovire, vătămare corporală simplă etc.*), receptivitate la solicitările polițiștilor/ jandarmilor privind încadrarea juridică a faptelor;

4. *Modificarea legislației care reglementează infracțiunea de ultraj asupra personalului M.A.I.* prin introducerea insultei, amenințărilor verbale în conținutul legal al infracțiunii, dispunerea unor măsuri privative de libertate în cazul acestei infracțiuni, implicarea instituției în apărarea și susținerea angajaților, tratarea cu seriozitate a infracțiunii de către magistrați (a nu se mai chema persoana ultragiată alături de agresor și membrii familiei acestuia);

5. *Pregătirea profesională mai bună a angajaților M.A.I.*: formarea să se realizeze cu rigurozitate și responsabilitate, să se urmeze cursuri specifice postului cu structuri atât din țară cât și din străinătate, introducerea unor teme de pregătire în domeniul eticii profesionale și comunicării cu cetățenii;

6. *Încadrarea completă a schemei de funcționare a M.A.I.*, pentru a elimina întârzierile la solicitările cetățenilor, mărirea efectivelor participante la măsurile de ordine publică;

7. *Alocarea la timp a fondurilor* pentru buna desfășurare a activității, renovarea spațiilor în care se desfășoară activitatea profesională, dotarea și repararea mijloacelor de transport pentru

executarea misiunilor în siguranță, accesarea de fonduri pentru dotarea cu materiale, tehnică, birotică, echipamente și autoturisme pentru unitățile și subunitățile din țară;

8. *Salarizarea corespunzătoare a personalului* în raport cu riscurile profesionale, cu nivelul de trai, dar și cu legislația în domeniul salarizării din celelalte state membre U.E.;

9. *Promovarea în funcții de conducere* să se realizeze conform „Ghidului carierei”, prin concurs, pe criterii de pregătire, competență și experiență profesională;

10. *Detașarea totală a activității instituției de factorul politic*, transparență în decizii.

Apreciem că realizarea studiului a fost foarte utilă și a evidențiat o serie de caracteristici importante referitoare atât la cauzele scăderii autorității personalului, precum și la soluțiile punctuale de optimizare a activității. Concluzia generală care se poate desprinde din studiul prezent este aceea că, **strategia de consolidare a autorității personalului din structurile de ordine publică trebuie abordată dintr-o perspectivă multidimensională**, prin implementarea unor soluții cu impact major în domenii diferite (*legislativ, financiar, organizațional-managerial, relații publice*). În vederea implementării unei abordări integraliste și longitudinale, recomandăm de asemenea realizarea la o anumită periodicitate (*6/9/12 luni*) a studiilor centrate atât pe analiza materialelor publicate în alte țări, precum și pe investigarea opiniilor celor implicați direct în stabilirea și menținerea ordinii publice.

În final, dorim doar să atragem atenția asupra faptului că “*ideea autorității*” se află în prezent într-o perioadă de disoluție marcantă, elementele tradiționale ale societății care impuneau în trecut respectul (*preotul, profesorul, polițistul*) fiind din ce în ce mai des contestate, denigrate, devalorizate, fapt ce necesită acordarea unei atenții sporite demersului de întărire a autorității personalului M.A.I.

